

Μαθηματικά, μοχλός πολιτικής

ΥΠΑΡΧΟΥΝ φασιστικά Μαθηματικά; Ναι, μας λέει η συγγραφέας του βιβλίου και αναφέρει το παράδειγμα του ιταλού μαθηματικού Pisone που δηλώνει με υπερφάνεια το 1927 με τον Μουσολίνι στο τιμόνι της χώρας ότι αποτελεί παράδειγμα «φασίστα μαθηματικού» και ονομάζει την έρευνα στο δικό του χώρο «Φασιστικά Μαθηματικά» γιατί «συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της παραγωγικότητας του έθνους καθώς και στην ανάπτυξη της πολεμικής μηχανής». Δεν είναι η μόνη στιγμή που τα Μαθηματικά συνδέονται με την πολιτική και αυτό γίνεται εντελώς σαφές μέσα από τις σελίδες του ογκώδους αυτού βιβλίου που παρουσιάζει σε δεκαέξι ενότητες, από τη δολοφονία της Υπατίας το 415 μ.Χ. ως το 1938, όταν αποσύρεται ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής από τα γερμανικά πανεπιστήμια, πλήθος παραδειγμάτων. Ενδιάμεσα ο αναγνώστης θα συναντήσει τον Ομάρ Καγιάμ, τον Λάιμπνιτς, τον Οίλερ, τον Κοσί, τον Μπόλτζανο, τον Γιεγκόροφ, τον Λουζίν και πολλούς άλλους. Κεντρική ιδέα του βιβλίου είναι ότι κακώς νομίζουμε πως η επιστήμη των Μαθηματικών βρίσκεται μακριά από κάθε μορφή εξουσίας και κατά τη συγγραφέα: «οι διάκοι αυτές της επιστήμης ήταν σχεδόν πάντα κοντά στους άρχοντες και τους υπηρετούσαν πιστά ως φιλόσοφοι, γεωμέτρες, αστρονόμοι, μηχανικοί».

Το ότι το βιβλίο σταματάει στο 1938 δεν σημαίνει κατ' ανάγκην και ότι σταμάτησε η ανταλλαγή των ορθολογιστών επιστημόνων με την ανορθολογική εξουσία. Στο διάστημα πάντως των

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Π. ΦΙΛΗ Εξουσία και Μαθηματικά

Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα, 2009, σελ. 758, τιμή 41 ευρώ

1.500 ετών που καλύπτει, δίνει άφθονα στοιχεία για τον τρόπο που κατάφεραν (ή δεν κατάφεραν μερικές φορές) οι μαθηματικοί να συνδιαλλαγούν με την εξουσία. Αν και έχει κάνει σπουδές Μαθηματικών, η συγγραφέας αποφεύγει κάθε εμβάθυνση στο μαθηματικό κομμάτι της προσφοράς των «ηρώων» που παρελαύνουν από τις σελίδες του βιβλίου, ίσως για να μη διώξει τους αναγνώστες που δεν αισθάνονται καλά με τα Μαθηματικά. Το ότι έχει βραβευτεί το βιβλίο από την Ακαδημία Αθηνών, κατά τη γνώμη μου, ούτε προσθέτει ούτε αφαιρεί τίποτε για τον επίδοξο αναγνώστη, πιο πολύ πρέπει να μετρήσει το ότι η 65 ετών σήμερα συγγραφέας, που είναι και αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο, συγκέντρωσε μετά από έρευνα ετών όλες αυτές τις περιπτώσεις και τις συμπεριφορές των Μαθηματικών μέσα στους αιώνες σε ένα χρήσιμο βιβλίο. Και εκεί υπάρχει ένας πλούτος στοιχείων στις επτακόσιες και περισσότερες σελίδες του, ιδιαίτερα στις σημειώσεις, που δείχνει ότι η συγγραφέας έχει συλλέξει με πολλή επιμονή τα στοιχεία της. Η μέτρια σελιδοποίηση και κάποιες τυπογραφικές αβλεψίες, όπου υπάρχουν, δεν καταφέρνουν, ευτυχώς, να αλλοιώσουν το τελικό αποτέλεσμα και τη χρησιμότητα του βιβλίου. Ενώ βιβλίο που συνιστάει εκτός των άλλων και σε όσους εκπαιδευτικούς θα ήθελαν να διανθίσουν τις παραδόσεις τους και με μια παρουσίαση του περίγυρου του σχετικού με κάποια κεφάλαια των Μαθηματικών.

A. ΓΑΛΔΑΔΑΣ

ΑΓΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

a.kafantaris@gmail.com

2-9 ΜΑΪΟΥ

4-7 Μαΐου

Συνέδριο και... Πρωτάθλημα Τεχνητής Νοημοσύνης

ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ, ΛΕΩΦ. ΣΥΓΓΡΟΥ 387, Π. ΦΑΛΗΡΟ

Το 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Τεχνητής Νοημοσύνης (SETN 2010) διοργανώνει το Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού Κέντρου Ερευνών «Δημόκριτος». Στόχοι του η συνεύρεση των επιστημόνων του τομέα, η ενημέρωση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του τομέα και η προώθηση των ερευνητικών επιτευγμάτων στις επιχειρήσεις, ώστε να αναπτυχθούν καινοτόμα προϊόντα. Παράλληλα με τις εργασίες του συνεδρίου, θα διεξαχθεί το 1ο Τουρνουά RoboCup, στο οποίο τρεις ομάδες ανθρωποειδών λιλιπούτειων ρομποτοποδοσφαιριστών – από την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γερμανία – θα διεκδικήσουν τον τίτλο. Την εκδήλωση αυτή θα πλαισιώσει με ομιλία του ο επικεφαλής της πρώτης ελληνικής ρομποτοομάδας «Κουρήτες», αναπληρωτής καθηγητής του Πολυτεχνείου Κρήτης κ. Μιχάλης Λαγουδάκης.

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://www.setn2010.gr/>

4 Μαΐου

Ναυτικές ιστορίες

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΛΕΩΦ. ΒΑΣ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 48, ΑΘΗΝΑ
Με αφορμή το Έτος Ναυτικού (2010), το ΕΙΕ αφιερώνει τον Στ' Κύκλο Ομιλιών του στο Ναυτικό, ιδιαίτερα στο ελληνικό. Ιστορικό, φιλόλογοι και ιστορικοί τέχνης του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών και ειδικοί επιστήμονες μι-

λούν για την άρρηκτη σχέση του Ναυτικού με τους Έλληνες και την ελληνική κοινωνία, εστιάζοντας κυρίως στη Νεότερη Ιστορία. Παράλληλα, στο αίθριο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών θα λειτουργούν δύο εκθέσεις με ναυτικά θέματα. Στην πρώτη ομιλία της σειράς, την Τρίτη, ο διευθυντής ερευνών του ΙΝΕ/ΕΙΕ κ. Γιώργος Τόλιας θα παρουσιάσει «Το Αιγαίο επί Χάρτου», με σχολιασμό του κύριου ερευνητή του ΙΝΕ/ΕΙΕ κ. Δημήτρη Δημητρόπουλου. Η είσοδος είναι ελεύθερη. Ώρα έναρξης: 19.30. Πληροφορίες στο τηλ. 210 7273.501+516 και στον δικτυακό τόπο www.eie.gr

4 Μαΐου

Οι τελικοί του φοιτητικού διαγωνισμού «Imagine Cup»

ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ, ΛΕΩΦ. ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 103, ΑΘΗΝΑ

Την Τρίτη, στις 12.30 μ.μ., θα λάβουν χώρα οι τελικοί του φοιτητικού διαγωνισμού «Imagine Cup» που διοργανώνει η Microsoft Ελλάς ΑΕ. Στο τέλος της εκδήλωσης, την οποία θα συντονίσει ο δημοσιογράφος Πάυλος Τσίμας, θα πραγματοποιηθεί η βράβευση της ομάδας των ελληνικών φοιτητών που θα εκπροσωπήσει τη χώρα μας στον τελικό του παγκόσμιου φοιτητικού διαγω-

νισμού «Imagine Cup 2010», στην Πολωνία.

Πληροφορίες στο τηλ. 210 8174.409.

4-29 Μαΐου

5ο Διεθνές Φεστιβάλ Επιστημονικών Ταινιών

CAID, ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ΣΠ. ΠΟΛΥΚΡΑΤΟΥΣ 6, ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗΣ

Το 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Επιστημονικών Ταινιών παρουσιάζει και εφέτος τις πρώτες προβολές των ντοκουμαντέρ της παγκόσμιας παραγωγής. Παράλληλα με τις πρώτες προβολές όμως θα παρουσιάζεται και η Διεθνής Εκθεση Ψηφιακής Τέχνης «Βερολίνο - Αθήνα», όπου καλλιτέχνες χρησιμοποιούν την τεχνολογία του βίντεο και των υπολογιστών με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο.

Η είσοδος είναι ελεύθερη, οι υπότιπλοι στα αγγλικά και οι ώρες προβολών Τρίτη - Τετάρτη - Πέμπτη 16.00-18.00, Παρασκευή - Σάββατο 17.00-20.00. Για περισσότερες πληροφορίες καλέστε στο τηλ. 210 7251.893.

5-9 Μαΐου

Η ιστορία των επιστημών στην πράξη

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΛΕΩΦ. ΒΑΣ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 48, ΑΘΗΝΑ

Το Πρόγραμμα Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Διδακτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και η Ελληνική Εταιρεία Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Διδακτικής των Επιστημών διοργανώνουν το διεθνές συνέδριο «Ιστορία της Επιστήμης στην Πράξη». Το συνέδριο θα εστιάσει στους εξής θεματικούς άξονες: στη διερεύνηση της δημιουργίας κοινής ευρωπαϊκής διδακτικής ύλης για την Ιστορία των Επιστημών, στη διδακτική χρήση της, στη διερεύνηση των επιστημολογικών προβλημάτων κατά τη χρήση της, στην εκτίμηση της δημόσιας συνεισφοράς ενός Μουσείου Ιστορίας των Επιστημών και στην αποτίμηση του τι αξίζει και πώς να διατηρηθεί ως επιστημονική κληρονομιά. Λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα www.hpdst.gr/events/conferences/history-of-science-in-practice

7 Μαΐου

Ανθρωπιστικές ιστορίες

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ PASTEUR, ΛΕΩΦ. ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 127, ΑΘΗΝΑ

Την Παρασκευή και μεταξύ των ωρών 11.00-15.30 η ΓΓΕΤ και το υπουργείο Παιδείας διοργανώνουν ημερίδα με θέμα την παρουσίαση της θεματικής ενότητας «Individuals, Societies, Cultures and Health (ISCH)» του οργανισμού COST. Στόχος της εκδήλωσης είναι η ενημέρωση της εθνικής ερευνητικής κοινότητας που δραστηριοποιείται στον τομέα των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σχετικά με το COST, ούτως ώστε να ενισχυθεί η ελληνική συμμετοχή στη θεματική ενότητα ISCH. Η συμμετοχή στο COST επιτυγχάνεται μέσω ηλεκτρονικής υποβολής προτάσεων στην ιστοσελίδα του οργανισμού www.cost.eu, οποτεδήποτε μέσα στο έτος, καθώς η πρόσκληση υποβολής προτάσεων παραμένει «ανοιχτή» καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Η είσοδος στην εκδήλωση είναι ελεύθερη. Πληροφορίες στο τηλ. 210 7458.101 και στον ιστότοπο <http://www.gsrt.gr>